

## 5. Η Βυζαντινή Εποποιία. Επικοί αγώνες και επέκταση της Αυτοκρατορίας

### **A. ΑΓΩΝΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΡΑΒΕΣ**

#### **Πότε αρχίζει η αντεπίθεση του Βυζαντίου κατά των Αράβων;**

Στα χρόνια του Ρωμανού Λακαπηνού (920-944) εγκαινιάζεται η μεγάλη στρατιωτική αντεπίθεση των Βυζαντινών κατά των Αράβων. Ο στρατηγός Ιωάννης Κουρκούας κατέλαβε την Έδεσσα της Συρίας.

#### **Ποιοι αυτοκράτορες ήταν οι πρωταγωνιστές των νικηφόρων πολέμων του Βυζαντίου; Ποιες επιτυχίες σημείωσαν;**

Η επιτυχία αυτή του στρατηγού Ιωάννη Κουρκούα προετοίμασε τις επικές νίκες των αυτοκρατόρων Νικηφόρου Φωκά, Ιωάννη Τζιμισκή και Βασιλείου Β'. Οι τρεις αυτοί άνδρες που ενσάρκωναν τον τύπο του στρατηγού-αυτοκράτορα ανέκτησαν τις μεγαλονήσους Κρήτη (961) και Κύπρο (965), τις πόλεις της Κιλικίας και τμήματα της Συρίας και της Παλαιστίνης. Η ανάκτηση όλων των παλαιών ρωμαϊκών εδαφών της Εγγύς Ανατολής ήταν ο απώτερος σκοπός των εκστρατειών αυτών.

### **B. ΑΓΩΝΕΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΒΟΥΛΓΑΡΟΥΣ**

#### **Ποιοι Βούλγαροι ηγεμόνες επεδίωξαν να επεκτείνουν το Βουλγαρικό κράτος έναντι του Βυζαντινού;**

Οι τσάροι Συμεών (893-927) και Σαμουήλ (997-1014).

#### **A) Ποια ήταν η δράση του ηγεμόνα των Βουλγάρων Συμεών; Πώς αντιμετωπίστηκε από το Βυζάντιο;**

Οι φιλικές σχέσεις με τους Βουλγάρους, έγιναν εχθρικές, όταν ανήλθε στον βουλγαρικό θρόνο ο ελληνομαθής, αλλά φιλόδοξος Συμεών. Ο Συμεών πολιόρκησε την πρωτεύουσα, επιδιώκοντας να ιδρύσει μια βουλγαροβυζαντινή αυτοκρατορία στη θέση της βυζαντινής και αυτοτιτλοφορήθηκε βασιλεύς Βουλγάρων και Ρωμαίων. Ο θάνατος του ματαίωσε τις φιλοδοξίες του. Ο διάδοχος του Πέτρος υπέγραψε με το Βυζάντιο συνθήκη ειρήνης και νυμφεύτηκε τη Μαρία, ανεψιά του Ρωμανού Λακαπηνού.

#### **B) Ποια ήταν η δράση του ηγεμόνα των Βουλγάρων Σαμουήλ ; Πώς αντιμετωπίστηκε από το Βυζάντιο;**

Η ειρήνη έδωσε τη θέση της στον πόλεμο, όταν ο τσάρος Σαμουήλ ίδρυσε νέο Βουλγαρικό Κράτος με επίκεντρο, αυτή τη φορά, την περιοχή της Αχρίδας. Ο αγώνας αυτός υπήρξε μακρός και δύσκολος για τον αυτοκράτορα Βασίλειο Β', τερματίστηκε όμως με τη συντριβή των Βουλγάρων στις μάχες Σπερχειού (997) και Κλειδίου (1014). Η Βουλγαρία υποτάχθηκε πλήρως (1018) και οργανώθηκε σε δύο θέματα. Τα σύνορα του Βυζαντίου έφτασαν και πάλι στον Δούναβη.

### **Γ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ**

#### **Ποιες ήταν οι συνέπειες (οικονομικές και πολιτικές) των νικηφόρων πολέμων;**

Οι κατακτήσεις του βυζαντινού στρατού και η επέκταση των βυζαντινών συνόρων ευνόησαν την άνθηση της οικονομίας. Νέα εδάφη, παραγωγικό δυναμικό και έσοδα προστέθηκαν στο κράτος, ενώ η διακοπή των αραβικών επιδρομών επέτρεψε την ειρηνική καλλιέργεια της γης. Έτσι πολλαπλασιάστηκαν η παραγωγή και τα νομισματικά αποθέματα του Βυζαντινού Κράτους. Ο πλούτος έφερε ευμάρεια και χλιδή, ενίσχυσε τις δυνατότητες και το διεθνές κύρος της αυτοκρατορίας και γέννησε αισθήματα αυτοπεποίθησης και περηφάνιας στους υπηκόους της.